

Savininkas
Komunikacijos padalinys**Konfidencialumo lygis**
Vieša**Patvirtinimo data**
2021-06-29**Versija**
6**Patvirtino**
Telia Lietuva, AB, Valdyba**Numeris**
5/2021**Susijęs su**
T 22264-13 UEN

SAVIRAIŠKOS LAISVĖS POLITIKA

Saviraiškos laisvės politikoje (toliau – Politika) apibrėžiami „Telia Lietuva“ AB (toliau – „Telia“) įsipareigojimai ryšium su neįprastais valdžios institucijų prašymais arba reikalavimais, kurie potencialiai galėtų paveikti mūsų naudotojų saviraiškos laisvę ir privatumą atliekant stebėjimą.

1. TIKSLAS

„Telia Lietuva“ pateikti valdžios institucijų prašymai arba reikalavimai gali būti susiję su:

- išimtiniais atvejais vykdomu tiksliniu stebėjimu;
- masiniu stebėjimu tais atvejais, kai valdžios įstaigos reikalauja neapriboto tinklo stebėjimo tikruoju laiku;
- viso tinklo ar atskirų jo dalių veikimo išjungimu;
- konkrečių paslaugų, interneto svetainių ar turinio blokavimu arba prieigos prie jų apribojimu;
- individualių klientų prieigos prie paslaugų ar tinklo blokavimu arba apribojimu,
- prievolėmis perduoti valdžios institucijų išleistus privalomuosius pranešimus;
- reikšmingais įstatymų pakeitimais arba siūlomais pakeitimais, arba reikšmingais įvestais ar pasiūlytais veiklos pakeitimais saviraiškos laisvės ir privatumo atliekant stebėjimą kontekste,
- nepagrįstais įstatymais prašymais, susijusiais su saviraiškos laisve ir privatumo stebėjimu.

Siekiant aprėpti visas pirmiau išvardytų prašymų arba reikalavimų rūšis, Politikoje yra naudojama apibendrinta sąvoka „ryšių stebėjimas“.

Šiuos principus „Telia“ priėmė siekdama apibrėžti mūsų įsipareigojimus gerbti, skatinti ir remti saviraiškos laisvę, gerbti mūsų naudotojų privatumą atliekant stebėjimą ir imtis veiksmų jį apsaugoti tada, kai yra susiduriama su valdžios institucijų reikalavimais, įstatymais ir kitais teisės aktais, kurie riboja saviraiškos laisvę ar kelia pavojų privatumui atliekant stebėjimą, arba reikalauja pašalinti turinį ar kaip nors kitaip apriboti prieigą prie ryšių, idėjų ar informacijos tokiu būdu, kuris nesuderinamas su tarptautiniu mastu pripažintais įstatymais ir standartais.

Nepriklausomai nuo to, kur vykdo savo veiklą, įmonės, įskaitant „Telia“, turėtų laikytis visų galiojančių įstatymų ir joms turėtų galioti pareiga gerbti tarptautiniu mastu pripažintas žmogaus teises. Jei nacionaliniai įstatymai, kiti teisės aktai ir politikos neatitinka tarptautinių standartų, įmonės turėtų imtis veiksmų apsaugoti savo naudotojų saviraiškos laisvę ir privatumą atliekant stebėjimą, tuo tikslu siekdamas išvengti arba iki minimumo sumažinti neigiamą poveikį, arba kaip nors kitaip imtis įveikti nepageidaujamą valdžios institucijų reikalavimų, įstatymų arba kitų teisės aktų poveikį, ir ieškoti, kaip visais įmanomais būdais būtų galima gerbti tarptautiniu mastu pripažintas žmogaus teises. Siekiant apsaugoti naudotojų teises į privatumą, įmonės, įskaitant „Telia“, turėtų įgyvendinti asmens duomenų apsaugos priemones. Be to, įmonės turėtų sugebėti pademonstruoti savo pastangas šioje srityje.

Šalyse, kuriose mes vykdomė savo veiklą, „Telia“ nedalyvauja tų šalių politikoje. Atstovaudami „Telia“, mes nekomentuojame politikos ir neteikiame politinių pareiškimų. Tačiau „Telia“ dalyvauja dialoge dėl teisės aktų, kurie paveikia mūsų verslą. Todėl „Telia“ priėmė šiuos principus, kurie yra taikomi tais atvejais, kai susiduriame su prašymais ar reikalavimais, turinčiais potencialiai rimtą poveikį saviraiškos laisvei ir privatumui atliekant stebėjimą.

„Telia“ remia tarptautinius žmogaus teises reglamentuojančius standartus. Mūsų principai yra pagrįsti tarptautiniu mastu pripažintais žmogaus teisių įstatymais ir standartais, įskaitant Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją (VŽTD), Tarptautinį politinių ir pilietinių teisių paktą (TPPTP) ir Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą (TESKTP). Šių principų taikymą paveikia Visuotinio tinklo iniciatyvos (VTI) principai bei

Saviraiškos laisvės ir privatumo apsaugos įgyvendinimo gairės ir JT pagrindiniai principai dėl verslo ir žmogaus teisių (JT pagrindiniai principai) bei EPBO gairės daugiašalėms įmonėms.

Saviraiškos ir nuomonės laisvė bei privatumo apsauga atliekant stebėjimą yra pagrindinės žmogaus teisės, kylančios iš žmogaus prigimtinio orumo.

Pagrindiniai Politikos tikslai – sumažinti žmogaus teisėms kylančias rizikas ir užsitikrinti, kad mūsų klientai bei naudotojai jaustųsi tikri, jog „Telia“ visada, kai tik įmanoma, remis, gerbs ir apsaugos jų saviraiškos laisvę ir privatumą atliekant stebėjimą tada, kai mes gauname valdžios institucijų prašymus arba reikalavimus dėl ryšių stebėjimo.

Politika mes siekiame iš anksto numatyti galimą poveikį saviraiškos laisvei ir privatumui atliekant stebėjimą, kuris gali atsirasti tais atvejais, kai valdžios institucijos pateikia tokius prašymus, kurie yra neteisėti, arba imtis veiksmų tokio poveikio atžvilgiu ir jį sumažinti iki minimumo tada, jei manoma, kad valdžios institucijos ar nacionalinės valdžios įstaigos piktnaudžiauja produktais ar technologijomis, tuo pažeisdamos žmogaus saviraiškos laisvę ir privatumą atliekant stebėjimą.

2. PRINCIPAI

„Telia“ veiklai pagal Politiką yra taikomi tokie principai:

- A. Viešas palaikymas saviraiškos laisvės ir privatumo atliekant stebėjimą skatinimo srityje
- B. Su prašymais ir reikalavimais, potencialiai galinčiais daryti didelį poveikį saviraiškos laisvei telekomunikacijų srityje, susiję įsipareigojimai
- C. Kiti įsipareigojimai

A. Viešas palaikymas saviraiškos laisvės ir privatumo atliekant stebėjimą skatinimo srityje

1. Mes palaikome aiškias ir skaidrias teises nuostatas dėl viso valdžios institucijų vykdomo ryšių stebėjimo proporcingumo ir būtinumo. Miglotos, neskaidrios ir plačiai suprantamos teisinės nuostatos nėra tinkamos tada, kai kyla pavojus saviraiškos laisvei ir privatumui atliekant stebėjimą. Mes raginame valdžios institucijas ir tarptautines organizacijas įsipareigoti propaguoti teisės viršenybės principą ir priimti įstatymus, politikas ir praktikas, skirtas apsaugoti, gerbti ir įgyvendinti saviraiškos laisvę bei privatumą atliekant stebėjimą.
2. Mes pareiškiame, kad visas valdžios institucijų vykdomas ryšių stebėjimas, įskaitant tarptautinį kompetentingų įstaigų bendradarbiavimą, turėtų būti vykdomas prižiūrint teismui ar kokiam nors kitai nepriklausomai teisminei įstaigai. Tai padės užtikrinti skaidrumą ir atskaitingumą valdžios institucijų pateiktų prašymų arba reikalavimų atžvilgiu.
3. Mes esame šalininkai nuostatos, kad valdžios institucijos neturėtų tiesioginės prieigos prie įmonės tinklų ir sistemų. Veiklos operacijų ir techninę kontrolę turėtų išlaikyti „Telia“.
4. Mes raginame valdžios institucijas užtikrinti savo skaidrumą dėl ryšių stebėjimo taikymo ir tokio stebėjimo masto. Mes skaidriai pranešame apie „Telia Lietuva“ pastangas dėl ryšių stebėjimo. Visais atvejais, kai yra tinkama, ir tiek, kiek yra teisiškai leidžiama, mes pranešame suinteresuotosioms šalims apie neįprastus prašymus (toliau – labai svarbūs įvykiai).

B. Su prašymais ir reikalavimais, potencialiai galinčiais daryti didelį poveikį saviraiškos laisvei telekomunikacijų srityje, susiję įsipareigojimai

5. Visada siekiame veikti mūsų klientų ir „Telia“ geriausių interesų labui. Siekiant iki minimumo sumažinti valdžios institucijų prašymų arba reikalavimų neigiamą poveikį, su saviraiškos laisve ir privatumu atliekant stebėjimą susijusi rizika klientams, įskaitant vaikus ir jaunimą, yra įtraukta į mūsų rizikos valdymo procesus.
6. Su ryšių stebėjimu susijusių prašymų arba reikalavimų mes laikomės tik tokiu laipsniu, kiek yra reikalaujama pagal įstatymus, įskaitant privalomus vykdyti reglamentus ir licencijos reikalavimus. Be to, mes pareiškiame, kad visi tokie prašymai arba reikalavimai turi būti pateikti raštu ir pasirašyti atitinkamo valdžios institucijos pareigūno.

7. Siekiant veiksmingai nustatyti, ar prašymas arba reikalavimas dėl rimto poveikio saviraiškos laisvei galėtų prieštarauti tarptautiniams žmogaus teisių standartams, mes stipriname vidinį sprendimų priėmimo procesą. Jei atrodo, kad galėtų būti rimtas poveikis, mes siekiame visų esamų teisinių ir įgyvendinamų priemonių, kad išvengtume reikalavimų vykdymo ir (arba) iki minimumo sumažintume bet kokius neigiamus poveikius saviraiškos laisvei ir privatumui atliekant stebėjamą. Kilus abejonų, mes visuomet laikome, kad gauti prašymai arba reikalavimai potencialiai turi rimtą poveikį saviraiškos laisvei ir privatumui atliekant stebėjamą. Visada, kai valdžios institucijos reikalauja prieigos prie tinklo tikroju laiku, tokį reikalavimą išnagrinėjame aukščiausiu lygmeniu (pvz., „Telia“ vadovo lygmeniu). Be to, mes reguliariai peržiūrime esamus reikalavimus dėl prieigos prie tinklo tikroju laiku.
8. Siekdami įvertinti ir nustatyti poveikio saviraiškos laisvei ir privatumui atliekant stebėjamą tikimybę ir rimtumą, visuomet, kai tik gauname prašymus arba reikalavimus dėl ryšių stebėjimo, mes apibrėžiame aiškius kriterijus, procesus ir pareigas bei atsakomybes. Mes pateikiame nurodymus atitinkamam personalui, kuris paaiškina, kaip darbuotojai turėtų aiškinti tokius prašymus arba reikalavimus ir į juos reaguoti. Be to, savo pagrindinių funkcijų darbuotojams ir mūsų techniniams specialistams mes surengiame mokymus tokiais klausimais. Tie kriterijai, nurodymai ir mokymai yra reguliariai peržiūrimi.
9. Mes visuomet siekiame nustatyti prioritetus ir užtikrinti „Telia“ darbuotojų, kuriems galėtų kilti pavojus taikant Politiką, saugumą ir laisvę.

C. Kiti įsipareigojimai

10. Kartu su kitomis įmonėmis ir suinteresuotosiomis šalimis mes imamės aktyvių veiksmų, kad sprendžiant problemas ir dalijantis mūsų patirtimis bei nustatant geriausias mūsų veiklos srities praktikas, būtų taikomas bendradarbiavimu grindžiamas požiūris. Mes naudojames JT, ES ir kitų viršnacionalinių organizacijų patarimais. Be to, mes siekiame suteikti prieinamus, saugius ir nepriklausomus skundų teikimo ir nagrinėjimo mechanizmus.

Šie principai taikomi tiek, kiek juos taikydama „Telia“ nepažeidžia vietinių įstatymų ir kitų teisės aktų.

3. VAIDMENYS IR ATSAKOMYBĖS SRITYS

Politika taikoma Telia Lietuva, AB bei visoms jos dukterinėms įmonėms kaip jų pačių Politika, kurios privaloma laikytis visiems vadovams, valdybos nariams, pareigūnams ir darbuotojams. Be to, „Telia“ siekia, kad Politikoje išdėstyti principai ir tikslai būtų įgyvendinti kitose asocijuotose įmonėse, kuriose „Telia“ neturi kontrolinio akcijų paketo, tačiau turi reikšmingą įtaką.

Vadovai yra atsakingi už tai, jog Politika būtų tinkamai iškomunikuota bei įgyvendinta, ir kad jiems atskaitingi darbuotojai būtų supažindinti su Politika bei jos laikytųsi.

4. POLITIKOS PAŽEIDIMAI

Bet kuris „Telia“ darbuotojas, įtaręs, kad buvo pažeistas Atsakingo verslo kodeksas ar Politika, privalo nenu tylėti ir apie problemą pirmiausiai pranešti savo vadovui, po to – Žmogiškųjų išteklių padalinio atstovui, Etikos ir atitikties užtikrinimo pareigūnui arba pateikti atitinkamą pranešimą Skaidrumo linija. Kaip naudotis Skaidrumo linija, nurodyta „Telia“ intranete ir viešoje interneto svetainėje.

„Telia“ griežtai draudžia bet kokių atsakomųjų veiksmų taikymą pranešėjo atžvilgiu. Konkretūs reikalavimai yra išdėstyti dokumente „Vidinių pranešimų teikimo ir draudimo taikyti atsakomuosius veiksmus pranešėjo atžvilgiu tvarka“.

Jei darbuotojas pažeidžia Politiką, jam gali būti taikomos drausminės priemonės, įskaitant darbo sutarties nutraukimą.

5. TIKSLINĖ GRUPĖ

Politika taikoma ir labiausiai aktuali šių sričių darbuotojams:

- „Telia“ vadovui;

- Komunikacijos;
- Etikos ir atitikties užtikrinimo;
- Teisės;
- Rizikos valdymo, įskaitant rizikas saviraiškos laisvei ir naudotojų privatumui atliekant stebėjimą;
- Saugos, įskaitant personalą, veikiančių pagal valdžios institucijų prašymus;
- Tvarumo.

6. IŠIMTYS

Politika atitinka Telia Company Saviraiškos laisvės politiką ir yra pritaikyta „Telia“ atsižvelgus į jos ūkinę veiklą, vietinius įstatymus, vietines aplinkybes ir kalbą. Esant būtinybei nukrypti nuo Politikos, apie tai „Telia“ vadovas privalo pranešti Telia Company įmonių grupės Teisės vadovui.

7. ĮMONIŲ GRUPĖS VALDYMO SISTEMA

Politika – tai dalis „Telia“ valdymo sistemos, kuri be apribojimų apima:

- Atsakingo verslo kodeksą, „Telia“ tikslus ir bendrąsias vertybes, strategiją, politikas ir valdybos patvirtintas vadovo veiklos instrukcijas;
- Vadovo sprendimus, pareigų delegavimo ir sprendimus, patvirtintus vadovo bei instrukcijas, kurias patvirtino arba vadovas, arba atsakingo padalinio vadovas;
- Grupės funkcijos vadovo atsakomybės srityje parengtos gairės, geriausia praktika, procesų aprašymai, šablonai ar darbo tvarka.

8. SAŲOKOS IR TRUMPINIAI

Sąvokos ir trumpiniai	Apibrėžtis
Tiesioginė prieiga	Tai prieiga prie tinklo tikruoju laiku, nepateikus atskiro prašymo, t. y. stebėsenos duomenų rinkimo (operatyvinių duomenų rinkimas atliekant ryšių signalų analizę ir apdorojimą) ir techninės sistemos signalizuoja apie intensyvesnį ryšių stebėjimą. „Telia Lietuva“ nei gali numatyti tokių stebėjimų mastą, nei juos kontroliuoti.
Saviraiškos ir nuomonės laisvė	Saviraiškos ir nuomonės laisvė apibrėžta naudojantis Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 19 straipsniu: „Kiekvienas turi teisę laisvai laikytis savo įsitikinimų ir juos reikšti; ši teisė apima laisvę nekliudomam turėti savo nuomonę ir ieškoti informacijos bei idėjų, jas gauti ir skleisti visokiomis priemonėmis ir nepaisant valstybės sienų.
IRT Teisės viršenybės principas	Informacinės ir ryšių technologijos Tai skaidrių, iš anksto žinomų ir prieinamų įstatymų bei nepriklausomų teisinių institucijų ir procesų sistema, kuri gerbia, saugo ir įgyvendina žmogaus teises, kaip antai saviraiškos ir nuomonės laisvę bei privatumą.
Ryšių stebėjimas	Valdžios institucijų prašymai arba reikalavimai, kuriuos jos pateikė „Telia Lietuva“, gali būti susiję su: - išimtiniais atvejais vykdomu tiksliniu stebėjimu; - masiniu stebėjimu tais atvejais, kai valdžios įstaigos reikalauja neapriboto tinklo stebėjimo tikruoju laiku; - viso tinklo ar atskirų jo dalių veikimo sutrikimu; - konkrečių paslaugų, interneto svetainių ar turinio blokavimu ar prieigos prie jų apribojimu;

POLITIKA

Numeris
5/2021

Psl.
5 (5)
Versija
6

Privatumas atliekant
stebėjimą

- individualių klientų prieigos prie paslaugų ar tinklo blokavimu ar apribojimu;
- prievolėmis perduoti valdžios įstaigų išleistus privalomus pranešimus;
- reikšmingais įstatymų pakeitimais arba siūlomais pakeitimais, arba reikšmingais įvestais ar pasiūlytais veiklos pakeitimais saviraiškos laisvės ir privatumo atliekant stebėjimą kontekste;
- nepagrįstais įstatymais prašymais, susijusiais su saviraiškos laisve ir privatumo stebėjimu.

Siekiant aprėpti visas pirmiau išvardytų prašymų arba reikalavimų rūšis, šiame dokumente yra naudojama apibendrinta sąvoka „ryšių stebėjimas“.

Teisė į privatumą yra plačiai suprantama kaip pagrindinė teisė į saviraiškos laisvę, o tai reiškia, kad mes turime įsipareigojimus užtikrinti privatumą atliekant stebėjimą tada, kai valdžios įstaigos pareikalauja prieigos prie naudotojo duomenų.

Neįprasti prašymai

Tokios rūšies prašymai arba reikalavimai skiriasi nuo įprastų „neprieštaringų“, tradicinių ir įprasta tvarka pateikiamų prašymų dėl teisėto tikslinio stebėjimo. Teisėtas tikslinis stebėjimas apima prašymus, kad „Telia Lietuva“ pateiktų išsamius duomenis apie atskirų klientų ryšių palaikymą, paprastai anksčiau buvusių ryšio seansų metaduomenis, srauto duomenis ir duomenis apie buvimo vietą ir (arba) turinį. Tokie prašymai yra daugelio teisėsaugos įstaigų prašymai, teikiami atliekamų tyrimų baudžiamųjų bylų atvejais, bei kitų įstaigų, kaip antai Mokesčių inspekcijos ir Muitinės prašymai.

Naudotojas

Bet koks asmuo, kuris privačiais arba verslo tikslais naudojami viešosiomis elektroninių ryšių paslaugomis būdamas (arba) nebūdamas tokios paslaugos abonentu.